

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegraful este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbii la expeditorul foiei pe afară la c. r. poste cu bani gaț'a prin scrisori francate, adresate către expeditor. Pretul p'numerației pentru Săbii este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 48. ANULU XX.

Săbii, în 15/27 Iunie 1872.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princip. și țeri străine pe anu 12 1/3 anu 6 fl. Inscrerile se platesc pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ore cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nr. Cons. scol. 171.—1872.

Publicatiune.

În întielesul înaltului emisu ministeriale din 6 Iunie a. c. nr. 13607 se aduce la cunoștința publică, ca cursul de agronomie alu învetaților populari se va țiené, — precum s'a țienutu în anii trecuți, — asiá și în anulu curentu în următoarele institute :

1. În Chesteliu (Keszthely) în 5 și va durá pâna în 30 Augustu, în limb'a magiara ;

2. În Altenburgu ung. (Ung. Altenburg) în 4 Augustu, și va durá pâna în 1 Sept. în limb'a germana.

3. În Manasturu Clusii (Kolos-Monostor) în 19 Aug. pâna în 18 Sept. a. c.

Pentru fiș-care institutu aplacitate din partea regimului 24 stipendii de câte 40 fl. v. a. — Acei învetațori, cari dorescu a fi primiti în unulu din institutele mentionate, pre lângă obținerea de stipendiu au a se adresá celu multu pâna în 20 Iunie a. c. st. v. la subsemnatulu Consistoriu archidieceșanu.

Săbii, din șiedint'a Consistoriului archidieceșanu cá senatu școlariu țienutu în 9 Iunie 1872.

Caus'a româna la 1872.

(Urmare.)

Al. XXXV. Prin art. 43 din 1868 se efectuează regulare speciale a uniunii Ardélului cu Ungari'a. — Abstragendu acum de vederea, ca, erá óre chiaru din punctulu de vedere alu întielepției politice, consultu, ca Ungari'a, a cărei coróna are mai multe țieri autonome de omnia, și care concese Croației și Fiumei o autonomie provinciale cu multu mai largá decâtu o a posesu pâna la 1848 — totu deodata se unifică alta p r o v i n o i a, cu multu mai mare, cum e Ardélulu, care posedea o autonomie deplină și marginită numai prin uniunea personală a domnitoriului comunu, și cá sa o centralisedie pâna într'atát'a, încátu sa fiá unu memento, înșpimentatoriu și pentru cele-lalte provincie, la cari corón'a ungara are dreptu de posesiune séu de aspirațiune? dara apoi ne mai repetiendu aici acele motive mai în susu înșirate, din cari românii din Ardélulu s'au vediatu pâna la amaraciune vatemati, ca la deslegarea acestei vitale cestiuni au fostu cu totulu desconsiderati : ne restringemu aci numai la intentiunea legiloru positive, cari au inițiatu acestu actu înșemnatu, și conchidemu, ca din tenórea art. VII alu Ungariei din 1848, care în § 5. dice, ca Ungari'a e gaț'a de a susțiené deosebitele legi și libertăți ale Ardélului, încátu aceste nu impedeau unitatea și integritatea statului, apoi art. I alu Ardélului din 1848, care primescu art. VII alu Ungariei și în § 2 ordinéza esmiterea unei comisiuni, a cărei datoriștia erá de a precisá acele deosebite legi și libertăți spre a se stabili prin o lege a dietei comune, se vede, precum ca principiile conducătoare ale legiloru susu mentionate nici decum nu erau îndreptate cátra o fusione totală, cu atátu mai puțin cátra o centralisare a acestoru două țieri, cu cátu ca unitatea națională și identitatea de dreptu cu care se motiveza acésta uniune, se póte în sensulu susu atinseloru dispozițiuni pre deplinu ajunge în privinț'a trebiloru comune ale Ardélului cu Ungari'a fără vatemarea intereselor și libertăților specifice ale Ardélului, și cu deosebire a naționaliilor de acolo, prin urmare și a nației române.

Al. XXXVI. Dara déca la consiliulu datu din partea aceloru barbați mai cu séma din națiunea magiara și secuia din Ardélulu, a căroru entusiasmu pentru unitatea națională alu statului ungaru i-a

rapitu pâna la perderea din vedere a acelor. consideratiuni, cu cari erau datori fatia cu românii, cá națiune conlocuitoare, la aducerea art. de uniune și cu deosebire la formularea proiectului comisiunii esmise prin § 2. alu acelu articlu de lege pentru special'a regulare a uniunii, și cari sa nu prevéda, ca o centralisare a tuturor trebiloru ardeleni la Pest'a va aduce cu tempu de nu și alte, dara neșmintitu scaderi economice șimțibile chiaru și pentru ei, cu atátu mai multu pentru întregulu Ardélulu, — Ungari'a a acceptatu — póte mai multu decâtu a acceptatu — total'a unificare a acestoru două țieri, apoi sa vedemu în ce chipu o a esecutatu chiaru și din punctulu de vedere alu unificării.

Al. XXXVII. Din tenórea §-lui 1. alu amintitei legi (art. 43 1868), — care învólve în sine afirmatiunea absolută a egalității de dreptu a tuturor locuitorilor, facia cu negatiunea absolută a ori căru dreptu esclusiv de naționalitate și confesiune, trecându apoi la alta afirmatiune relativă și anume a impartirilor și denumirilor teritoriale dupa națiunile politice, ce au existatu pâna acum și a privilegiilor și esemptionsilor împreunate cu acelea, facia cu negatiunea relativă mergătoare, într'acolo, ca aceste impartiri, numiri, privilegii și prerogative ale națiunilor politice, ce au existatu în Ardélulu, se ștergu numai într'atát'a, încátu ele atingu (nu vre-o națiune politică cí numai) vre-o naționalitate cu eschiderea altor'a — se vede limpede, ca pre lângă tota libertatea și egalitatea de dreptu individuale a tuturor locuitorilor Ardélului, totu-si mai esista și atari impartiri, și numiri teritoriale precum și privilegii și prerogative ale națiunilor politice de mai înainte, prin urmare și aceste națiuni politice, cari numai într'atát'a se restringu, de dreptu ștergu, în cátu nu prejudeca egalității de dreptu individuale séu a diferiteloru naționalități facia un'a cu alt'a, nu înșe și a națiunii politice din Ardélulu facia cu națiunile nerecepte de acolo, și cu deosebire nu și facia cu națiunea politică româna, care prin rescriptulu din 20 Iunie s'au elminatu iera dintre națiunile recepte ale Ardélului. —

Al. XXXVIII. Cumca nu alt'a decâtu acésta este întielesulu celu adeveratu alu §-lui 1 alu art. 43 din 1868 se vede și din tenórea §-lui 1 alu acestei legi, care susțiene apriatu art. din 1848 privitoriu la legea electorale cea basatu — nu pre egalitatea de dreptu individuale, cu atátu mai puțin națională — cí pre sistem'a impartirilor, numirilor, privilegiilor și prerogativelor a celoru trei națiuni politice de mai înainte ale Ardélului. Dara se vede acésta și mai apriatu din tenórea §-lui 9. care reguléza denumirea judeciloru șupremi regesci ai scaunelor ș a c u i e s c i și a comitelor ș a ș e s c u i, pre cându despre capitani șéu comitii șupremi români cá atari nu e nici vorba, — apoi și din cuprinsulu §-lui 11, care pentru uniunea (cu naționalitatea) șaséca susțiene universitate politiconazionale tocmai în întielesulu art. de lege din 1791, — bá și legea cea nóua municipală a aflatu de lipsa, d'a esconde teritoriulu acestei universități politice, și ai garantá o lege municipală separată și autonomă, — pre cându postulatale româniloru d'a se constitui și ei într'o universitate politică națională, cu unu capu atentalu în frunte de a priorii ș'a perorescatu de unu atentalu în contr'a integrității statului ungaru.

Al. XXXIX. Noi n'avemu nimic'a în contr'a, cá cele-lalte națiuni politice ale Ardélului sa se recunóșca și mai încolo de atari, sa aiba chefii loru jurisdicțiuni și naționali, și sa se personifice prin universități politice naționali ; dara déca tóte aceste s'au potutu face și acum cá și mai înainte fără periclitarea integrității coróni Ungariei, și fără șcaderia identității de dreptu și a unității naționale a statului ungaru : apoi pentru ce sa nu se póta face asemene și pentru națiunea româna, fără d'a o con-

strengé cá sa reînóșcesca iera d'a capo séu sa continue procesulu politicu celu neprescriptibile, ce l'au portatu mai bine de 400 ani încóde? quod uni justum alteri aequum.

Al. XL. Din analis'a legi pentru uniune, priu care amu aretatú totu de odata nu numai diferinț'a dara și importanț'a egalității de dreptu politiconazionale facia cu egalitatea de dreptu individuale — dupa cum dice legea — fără deosebire de naționalitate și confesiune, — se vede apriatu și aceea, ca legea de naționalitate coprinsa în art. de lege 44 din 1868 e pre departe d'a șuplini drepturile, ce șurcedu din egalitatea de dreptu politiconazionale. Dara acésta lege de naționalitate dupa cum ea s'a formulatu în numitul art. de lege nu șatisface nici chiaru libertății și egalității de dreptu individuale, cu atátu mai puțin a cerințelor împreunate cu dreptulu de naționalitate în întielesulu celu adeveratu, pre care l'a aflatu legislațiunea ungara cá șuragatu pentru dreptulu de națiune politică cu restringere numai la dreptulu de limba.

Al. XLI. După ce legea 44 din 1868 în titulatur'a șea recunóșce egalitatea dreptului de naționalitate, și totu-si în introducerea legi esprime ca toti locuitorii Ungariei, de ori ce naționalitate, facu numai o națiune politică de stat, restringendu dreptulu de naționalitate ce și l'au pusu de principiu alu legi numai la usuarea diferiteloru limbi, ce mai ștau în țiera cá unu articlu de moda trecătoare, priu urmare denéga și esistenț'a dreptului de naționalitate : apoi urméza în 29 de §§ nu de a regulá egalitatea de dreptu, macaru a limbei, cí restringerea acestui dreptu pâna la imposibilitatea d'a mai poté usuá și alta limba decâtu cea magiara. —

Iera totu ce cuprinde art. de lege despre egalitatea dreptului de naționalitate ! —

Al. XLII. Abstragendu acum dela acésta logică legislațoria, unica în felulu șeu, — pentru se póte, cá alții sa întielegá și numai noi sa nu o potemu cuprinde, — abstragendu mai încolo și dela legile cele de mai înainte atát'a ale Ungariei, cátu și ale Ardélului, cari încependu dela axiom'a cunoscută a ștului Ștefanu, primulu rege alu Ungariei, ea : *regnum unius lingue debile et imbecile*, pâna la acea concatenatiune neintreșruptă de legi ulterioare ale acestoru două țieri, continue recunóșce pre teritoriulu Ungariei și alu Transilvaniei șfara de națiunea ungara și șicula, și *natio ilirica, valachica, saxonica*, pentru ca atari națiuni esistându în fapta nu se potu negá prin lege, și de se néga numai înzadaru se néga, iera corelațiunea lor se póte șubsime șub o națiune colectivă a statului ungaru și acum cá și mai înainte, fără d'a periclitá unitatea și integritatea statului și fără de a fi lipsa de a denéga individualitatea șingurateceloru naționalități, abstragendu mai departe și dela acelu faptu istoricu, ca limb'a oficióșă, a tuturor naționalităților din Ungari'a, prin urmare a statului ungaru mai înainte a fostu cea neutrăle latină, — pentru ca și noi recunóșcemu necesitate șubstituirei ei prin limbele cele vii, și nu șuntemu neaplecati d'a recunóșce pre cea magiara, cá pre un'a, care se arata între cele-lalte mai acceptabilă pentru trebile diplomatice și centrali fără prejudiciulu celor-lalte limbi ; abstragendu în fine și dela concessiunile facute de Kossuth la a. 1849. în numele Ungariei, pentru ca nici noi nu punemu vre-o valóre pozitivă pre promisiuni facute între împregiurări ștraordinari, cându póte nici lui nu-i mai șta în potere d'a poté dá acea ce promitea : dara cu totu dreptulu potemu apelá la declaratiunile casei ablegatiloru Ungariei facute în adres'a loru din 12 Augustu 1861, și cu deosebire în proiectulu de lege despre egal'a îndreptățire națională, elaboratu de comisiunea de 67. barbați ai Ungariei, cari și astadi ștau în fruntea Ungariei. De și acelu operatu nu multiamea pre deplinu dreptele postulato

ale naționalităților Ungariei: totuși ce deosebire între acele și între legea 44 din 1868? ce regresiune înfricoșată? Pre cându acelu operat cu prindea în sine celu putinea recunoșcerea pozitivă de drepturi naționali și limba, art. 44. din 1868 nu e altă decât negațiune absolută a ori cărui drept de naționalitate, și o restringere de limbele acestor până la nimicire.

Al. XLIII. Art. de lege 44—1868 in § 1. decretă, ca limb'a statului fiindu cea magiara, și limb'a dietei de aci încolo e singura cea magiara. Făcia cu dispunțiunea acest'a trebuie să constatămă mai întâiu ca românii Ardeleni s'au folosit de limb'a loră atât în diet'a din Sabiu, cât și în cea din Clusiu din a. 1865, prio urmare ei nu se puteau priva de acestu dreptu nici chiaru în diet'a din Pest'a, pentru ca afara de aceea, ca o națiune nu se pôte priva de limb'a sea nicairi, chiaru și art. XII alu dietei ungare din 1848 au garantat toate libertățile și drepturile speciale ale Ardelului prin urmare și dreptulu limbii române, care acolo eră egal indreptățit cu cea magiara. Dacă acestu dreptu se recunoșce Croatiei, apoi cu atât mai multu trebuie elu să se recunoșca Ardelului și românilor, cu câtu Ungaria afara de Ardelu, este locuită încă de unu milionu și jumătate de români.

De aci urmăza că dacă Ardelulu s'a unit cu Ungaria, acestu statu trebuie să respecte acestu dreptu alu românilor și în diet'a comune, seu dacă crede, ca acest'a concessiune aru fi o greutate pentru diet'a Ungariei, apoi trebuie să constatăm și noi greutatea noastră d'a suportă o privire de dreptu, prin urmare alternativă e neîncungurabilă ca ori să se restituie diet'a Ardelului macaru într'atât, încâtu românii să aiba acolo terenu de a-si întrebunții limb'a sea parlamentară, ori concedă-se acestu dreptu și în diet'a Ungariei. — Unitate naționale a statului ungare, care se aduce de motivu alu legii, după cum amu arătat mai sus, precum și mai înainte asiă și acum nu se pôte altera prin dreptulu de naționalitate și limba, și faptul, ca Croatia și Fumanii se potu folosi de dreptulu limbii loră în diet'a Ungariei, dovedesce, ca unitatea de statu nu patimesce nici o vatemare. — Dara după parerea noastră e și o dispozițiune de prisosu d'a asigură limb'a magiara pentru parlamentu, cu vatemarea dreptului celorlalte naționalități ale statului, unde aceste naționalități, dacă nu aru fi oprite pozitivu, s'aru folosi spontanu în parlamentu de limb'a magiara că de un'a, carea din necesitate e chiasmă d'a fi limb'a de cointelegere mutua între diferitele naționalități. Senatul imperial din Cislaitani n'a adus atare interdictu, și de aceea se folosescu toti de limb'a germană, iera dacă s'o auditu acolo și alte limbi, ast'a s'a intemplat foarte rar, și mai cu sēma la acte ceremoniale, d. e. la punerea de apromisiune, precum ast'a s'a intemplat și în diet'a Ungariei, în care Croatia au bine ventat diet'a Ungariei în limb'a loră, și mai multu d'abiă s'a mai auditu atare întrebunțiere.

În fine nu potemu retace nici cea tristă impregiurare, ca de și acestu § promite publicarea autentică a legilor în toate limbile patriei, astadi legile Ungariei se potu afla numai în limb'a magiara și germană.

Al. XLIV. § 1. alu legii decretăza mai departe ca limb'a guvernării țerei în toate ramurile ei e cea magiara. Și aci trebuie să constatăm, ca limb'a română s'a folosit în Ardelu în toate ramurile guvernării țerei de sus până jos pre bas'a egalei indreptățiri cu limb'a magiara și germană. Dacă inse organelor centrali ale regimului ungaru li e cu neputința de a întrebunții în toate afacerile se toate limbele din Ungaria, apoi nu i e cu neputința d'a concede că pre teritoriulu Ardelului, unde s'a potutu fără dificultate — sa se întrebunțieze cele trei limbi a țerei acolo în toate ramurile administrative, și de a primi de acolo actele oficiale în ori carele din acele trei limbi fără d'a constringe pre organele subalterne de acolo de a se face masine traducătoare pentru comoditatea organelor centrali, pentru ca e și de lipsa că organelor centrali se afle genuinele postulate ale poporului chiaru în limb'a lui. Nu populațiunea sa învețe limb'a organelor centrali, pentru ca acest'a aru fi și o imposibilitate, ci organele centrali sa cunoscă limb'a poporului. Dacă suntem bine informati, apoi scim că la curia regesca, unde vinu acte procesuale în toate limbele patriei, institutiunea de traducători s'a aflatu cu totulu nu numai netrebunțiosă, ci și de prisosu, pentru ca acolo se afle o combinațiune nocivă de judecatori, nu numai din toate naționalitățile

dara și din barbati, cari fia-care cunosc mai multe limbi, și lucrurile mergu curente fără de nici o dificultate. Aplice-se asiă dara și pre la ministeriele centrali asemenea barbati din toate naționalitățile, apoi dimbelor patriei din § 1. 2. 4. 5. 15. 16. 20. 23 și 25 alu legii de naționalitate, cari constringu pre toate jurisdicțiunile politice, bisericești și scolare pre cum și alte corporațiuni de naționalitate nemagiara, de a întrebunții limb'a magiara făcia cu organele superiori ale statului, ceea ce în multe locuri e chiaru și o imposibilitate, se voru aretă cu totulu de prisosu și nejustificate; iera § 6. n'aru avé de lipsa de acea usă deschisă pentru amplotii statului d'a întrebunții chiaru și făcia cu comunele, partidele și persoanele private — după placere, seu cum dice legea — după potința numai limb'a magiara.

Al. XLV. Restringerile dreptului de limba în administratiunea justiției facu, că românii sa-si veda chiaru și cauzele loră de dreptulu privatu periclitate. Trebuie să repetim și aci, ce amu premis mai sus, ca după ce limb'a română în Ardelu eră pre la toate judecatoriile din țera egal indreptățit cu cea magiara și germană, iera judecatoriile trebuiau să cunoscă tustrele aceste limbi de țera, — astadi după legea de naționalitate se respinge folosirea limbii române pentru judecatoriile din acele jurisdicțiuni, unde legea municipale și comunale cea restringătoare prin voturile virili, face imposibile reprezentarea românilor macaru într'o cincime a corpului reprezentativ. De aci urmăza, ca românii din Ardelu, cari aveau dreptulu de a se folosi de limb'a sea în toate jurisdicțiunile, astadi ne mai avendu acestu dreptu și nici judecatori cunoscători de limb'a loră, trebuie să și hazardeze cauzele se de dreptu pre mōr'a plenipotențiatilor seu talmacilor, cari nefindu constrinsi prin lege de a depune cenzura de limb'a română, adeseori întielegu pre partidele mai reu că judecatoriulu, seu le întortochiasa întielesulu asiă, că din aceea sa urmedie perderea dreptului și ajungerea la sapa de lemn seu la furci; — pre cându pre de alta parte prin §§. 7 și 9. alu legii de naționalitate, advocatii români suntu opriti de a întrebunții limb'a română chiaru și dacă partidele pentru siguranța sea aprata pretindu acest'a. — Dacă cauzele procesuale sumare se potu pertractă și luă la protocolulu verbale și în limb'a partidelor, și potu că atari avé trecere prin toate instanțele, după cum amu arătat mai sus, fără vre-o dificultate, apoi nu potemu pricepe, pentru ce sa nu pōta avé asemenea tratură și trecere în limb'a partidelor și acele cauze procesuale, la cari trebuie să intervina advocatii? și nu pricepem nici ratiunea § 11, care prescrie ducerea cātiloră funduarie în limb'a magiara, cându partidele au dreptu de a încheiă în limb'a loră propria toate acele acte și documente de dreptu ce se transcriu în cātile funduarie, și cându aceste cāti funduarie nu suntu instituite pentru comoditatea oficialilor ce nu cunosc alta limba decât cea magiara, ci pentru siguranța averii locuitorilor, cari au trebunția de a luă în totu momentulu cunoscința și convingerea nemidlocita, de cele ce se trecu în acele cāti. Cumca institutiunea de talmaci și traducători, prin care § 12 alu legii vōi sa oblesca dificultățile mestesugite ale legii, s'a arătat într'adeveru nu numai nesigura și netrebnică, dara și de prisosu, cum amu atinsu mai sus; apoi Vai! și amaru de dreptatea administrată prin talmacitori și restalmacitori!

Al. XLVI. Nu potemu inse trece cu vederea cea impregiurare tristă, ca cu toate, ca legea de naționalitate concede unu felu de dreptu de limba foarte restrinsu alu partidelor făcia cu organele cele mai de jos ale administratiunii publice în generalu: totosi organele oficiale, cari nu se tienu specialu de administratiunea politică seu judiciară, credu ca suntu scutite de aceste datorințe de a respectă și de a întrebunții insusi limb'a poporului.

Cu deosebire organele financiare ale statului întrebunțieza eschisiv numai limb'a magiara până la prescrierea și mandatele de solvire a contribuțiilor directe și indirecte și celorlalte competențe erariale, ce le ceru și le radica nemidlocitu dela totu și dela singurici locuitori asiă, încatu poporul nepricepandu-le nu se pōte orientă după ele că sa li corespunda, seu fiindu prea nedreptu încarcat, sa reclame la tempu, ci trebuie ori să pērda tempu și spese de calatoria dile întregi până la orasiile cele mai de aproape spre a cere pre bani deslucire dela barbati pricepatori de limba, că apoi dela acest'a sa afle ca

într'aceea a trecut terminel de reclamare și de recurgere, seu ca atare recursu în limb'a magiara pretinde spese și mai mari, ori dacă nu vrea sa se espuna la atari spese de calatoria și de recurse în limb'a statului, sa ascepte acasa până va primi deslucirile necesare, dela executorii cari pentru încasarea datorinței primitive și a speselor de executiune i vinde până și bucatura cea mai de pre urma dela gur'a copiilor.

Intru adaveru! celu ce mai crede, ca românii pretindu dreptulu de limba numai că unu obiectu de lusc, apoi cobōre-se în ori-care locuintiă a poporului, și lacramile ce le va află pre fati'a acestui'a, i va convinge, ca nici o sarcina publică nu-lu apasa asiă de tare și nu-lu pōtu aduce mai siguru la sapa de lemn, că sarcinile ce-i provinu dela impedecarea folosinței proprii se toate limbi în afacerile lui făcia cu organele regimului de ori-ramu, fia acest'a militară, financiară, de comunicațiune, de agricultură, industria și comerțu, de cultu și invetiamentu, că și de administratiunea politică și judiciară.

Al. XLVII. După ce asiă dara amu constatatu, de ce mare însemnatate este dreptulu de limba atât pentru siguranța onōrei, averii și a vietii fiacărui cive alu statului, cât și pentru cultura poporului în genere, care singura pōte garantă prosperitatea statului, nu va mai fi de lipsa de a delucidă mai specialu și caus'a invetiamentului publicu din punctulu de vedere alu legii de naționalitate. Totu trebuie să amintim macaru atât'a, ca biserică fiindu chiasmă de a promovă religiozitatea și moralitatea credinciosilor chiaru și în interesulu ordinii interne a statului, acest'a nu și în interesulu, dacă nu are ocaziunea și mijlocele de a o implinți încependu dela tinerime prin invetiamentulu școlar.

Recunoșcemu ca dacă a multamitu pre români vre-o lege adusa în diet'a Ungariei, apoi aceea e art. IX din 1868 încatu elu garantăza bisericii naționale a românilor de confesiunea gr. or. în toate trebile ei bisericesti, școlari și fundatiuni, și asta impregiurare ne indreptătesce de a speră, ca și biserică naționale a românilor de confesiunea gr. cat. se va garantă asemenea autonomia administrativă. — Dara pre cându art. IX din 1868 asigură autonomi'a trebiloră noastre școlare, pre atunci legea de naționalitate și legea școlară face cea garanția cu totulu ilusoria. Noi recunoșcemu dreptulu de supraveghiere a statului asupra tuturor institutelor de invetiamentu și de cultura, și concedem cu statulu că și biserică, are nu numai dreptulu dara și datorința de a radica și ajută școli și alte asemenea institute de cultura, și de a introduce deobligamentulu de școlă, — dara din toate acestea nu se pōte deduce nici escusă puterea aceea discreționară, pre care legea școlară o a depus'o în mâinile organelor regimului spre a strimtori până la nimicire școlile și institutele de cultura radicate de comuțele bisericesti, — ci aru trebui mai vertosu sa urmeze datorința loră, de a le spriginți și dotă și din parte-si din toate puterile. Dacă legislațiunea Ungariei crede, ca prin radicare de școli fără caracteru confessionale va putea suprime desvoltarea simțiului de naționalitate apoi tare se insiăla în calculii sei, pentru ca — lasămu — ca tota acțiunea produce cu atât mai încordată reacțiune în direcțiunea opusă, tocmai acțiunea intenționată de legislațiune, dacă aru reusi, aru lati numai neconfessionalismulu în tovarasi'a internationalismului modernu, care apoi nesmintitu aru alteră cu totulu bas'a statului ungurescu. — Incidit în Scyllam qui vult evitare Carybdim.

Al. XLVIII. Legea de naționalitate — ce e dreptu — promite în § 17—19, ca în acele școle elementare, ce le radica statulu prin ținuturi, unde civiloru statului de ori-ce naționalitate, cari locuiescu mai compactu, sa se deo ocaziune de a-si înveți și propri'a loră limba, apoi ca în institutele de categori'a mijlocie și mai înaltă, unde ocuro mai multe limbi, sa se radice catedre de limbile și literaturile respective: datură totu acestui paragrafi prescriu, ca limb'a instructiunii în școlele elementare se determinăza prin ministru (daca vrea elu apoi și numai cea magiara), iera în cele mijlocie și superioare se eschide cu totulu limb'a română, relegandu-se la catedre benevole.

Unde este asiă dara dreptulu de naționalitate și limba în instructiunea publică? Legea crede ca a satisfăcutu cerințelor de limba, cându în § 27 a luat deobligamentulu asupra sea, de a îngriji că oficialii publici de prin ținuturile locuite de naționalități compacte, sa fia pre deplinu versati în limb'a acestor'a, dara cumca statulu nu vré sa aplice prin atari ținuturi numai oficialii din respectivele națio-

nalități o spune ierasi insasi in § 27. — inse in ce chipu sa se cualifice si oficialii de alta nationalitate si cu deosebire cei de nationalitate magiara, cari aplicându-se in mesur'a leului (Löwen Antheil) au si ei deobligamentulu legale de a luá procesele verbali si a dá resolutioni in limb'a populului — nu o spune, pentru ca aci a uitatu ori a vrutu sa incungiere invetiamentulu obligatoriu alu limb'e române pentru acei tineri, cari sa pregatescu de a fi organe midlocitoare intre statu si poporu.

In fine deca legislatiunea a credulu, ca va poté abstrage necesitatea imperativa a invetiamentulu obligatoriu de limb'e tieei, cându a otaritu in § 19 alu lelei de nationalitate numai limb'a magiara de limb'a predarei invetiamentulu specialu pentru universitatea din Pest'a, apoi aceea aru poté avé acea consideratiune ce o cere intielepciunea politica, facia cu nationalitatea româna, ca celu putienu la universitatea din Clusiu, ce se radica in midloculu româniloru, limb'a acestor'a sa fia acolo paritetica cu cea magiara.

Al. XLIX. Dupa ce din cele premise se vede limpede, ca românii nici de cum nu se potu indestulá cu deslegarea cestiunei de limba prin art. 44 alu lelei de nationalitate, trebuie sa constatámai departe si aceea, ca de atributele dreptulu de nationalitate nu se tiene numai dreptulu de limb'a ci si alte interese totu asiá de esentiali. Nu interesulu singuraticiloru aspiranti la oficiele publice — pentru ca astadi pânea cea mai amara e a oficialorulu de statu — ci interesulu populului, care are mare lipsa de a pricepe cu incredere deplina pre oficialii statulu si acesti'a pre elu, pretinde cá sa radicámai postulatu pentru respectarea româniloru la implinirea oficielorulu publice. Căta insemnatate are si cestiunea acést'a in viat'a sociala de statu, se dovedesce prin legislatiunea Ardélului, care sute de ani mesurá conferirea oficielorulu publice dupa cumpan'a cea mai rigorósa ale celoru trei natiuni politice si patru confessiuni recepte, si ast'a nu fára cuventu, pentru ca numai prin cumpan'a acést'a se manifestá nu numai garanti'a egalei indreptatiri nationali si confessionale, dara si a drepturiloru speciale si individuale a populatiunei indreptatite. Legea de nationalitate a Ungariei de si recunósee acést'a cestiune in § 27. o desléga, inse numai in modu negativu, cându dice, ca la implinirea oficielorulu publice nationalitatea séu confessione, ne mai fiindu pedeca legala, in interesulu populatiunei de diferitele nationalități se va luá consideratiune si la individii cualificati din respectivele nationalități inse numai dupa „putintia“. Inse cătu de relativu si nesigura este garanti'a acestei potintie (lehetőség) s'au vedintu din urmári. Cându a primitu regimulu presente administratiunea Ungariei, românii aveau vr'o 12—15 chefi de jurisdicțiuni, cari astadi suntu redosi la doi capitani si la doi comiti supremi usque ad beneplacitum, — apoi oficialii românii cari la administratiunea politica si judiciara ocupau aprópe de o tertialitate a statulu personale, astadi afara de vr'o dóue trei jurisdicțiuni, unde cu mare nevoia se mai tienu remasitiile de mai inainte — in celelalte jurisdicțiuni s'au meturatu mai cu totulu parte prin alegerea virililoru preponderanti, parte prin denumirile ministeriali „dopa putintia“, intocmindu-se cu oficialii, cari ori nu potu ori nu vreau sa respecteze limb'a populului. La reinvierea regimulu de astadi mai in tóte ministeriele se denumira si căte unulu séu doi oficialii mai inalti de nationalitatea româna, — dara de atunci incóce locurile vacante ale loru no se mai implinira, apoi ministeriulu financiarulu cu aparatulu seu celu mare de oficialii centrali n'a vrutu sa faca nici macaru atát'a, cătu faceau celelalte ministerie, crediendu ca e destulu ca români concurgu cu contribuirile de totu felulu de dári, de ce sa mai concurga si cu oficialii? Apoi cumca prin atare aparatulu esclusivu de nationalitati, numai cu mare nevoia se poté strecurá căte o denumire si la posturile inferiori, e numai consecuint'a naturala a exclusivismulu centrale sub alari auspicii, necesitatea e evidente, ca legea de nationalitate are sa dea garantiu mai positive, decâtu dopa potintia cea arbitraria.

Al. L. Deca legislatiunea insasi trebuie sa constateze in legea sea 44 din 1868 esistinti'a factica a mai multorulu nationalități in Ungari'a, apoi trebuie sa se recunósea si individualitate loru prin urmare si libertatea d'a se manifestá in statu cá atare. — Legea de nationalitate inse in § 26 restringe acést'a manifestatiune numai la libertatea intrunirii in societati spre scopuri bisericesci, scolari, scientifici si spre scopuri publice politice. — Atare dreptu 'lu poté manifestá numai nationalitatea ma-

giara, care se unifica pre sine, cá natiunea politica a Ungariei, apoi natiunea sasésca, din Ardélu care dupa cum amu aratatu mai susu, se infacisíeza inaintea statulu cá natiune politica atát'a prin universalitatea natiunei sacsonice, cătu si prin chefulu ei, care este comitele natiunei sasesci.

Cum-ca atare manifestare a româniloru prin o asociatiune intr'o universitate nationala cu chefulu loru nationale in frunte nu poté nici decum prejudicá unitátiei si integritátiei statulu ungaru amu comprobatu mai susu destulu de evidente, de aceea aci mai adaugemu numai atát'a, ca acést'a aru fi tocmai in folosulu statulu ungaru, care prin aceea aru castigá unu organu formalé de comunicatiune si intielegere directa cu românii, cari in isolatiunea topografica etnografica, ce constringe pre natiunea româna cá si pre cea magiara la o reciproca spriginire, nu poté fi de interesu secundariu pentru statulu Ungariei. Apoi istori'a ne arata, ca statulu Ungariei atunci erá mai mare, mai puternicu si in flóre, cându chefi deosebiteloru nationalități se grupau cu stégurile loru sub conducerea stégulu corónei ungare, pre cându instrainarea nationalítiloru numai iau ingustatu marginile, si i-au slabitu puterea interna.

Al. LI. Cu tóta acést'a doctrina istorica — durere! vedemu ca legislatiunea Ungariei, necum sa satisfaca si celoru mai modeste postulate nationali, ale româniloru, dara i stremtoresce si in drepturile, ce le asigura celoru-lalti concetateni ai statulu, cu privire la participarea dreptulu de alegere si de reprezentare. Nu mai recapitulámai acele gravamine ce le-amu desvoltatu mai susu cu privire la modulu si form'a, in care s'a compilatu legea electorala cuprinsa in art. II alu dietei Clusiane din 1848, ci trecendu de-adreptulu la meritulu acestei legi, ne provocámai numai la motivele destulu de largu desfasurate prin acei ablegati dietali, cari in dietele cele din urma a sesiunei dietale trecute si-au radieatu vocea in contr'a monstrulu acestui'a de restringerea si rapirea dreptulu celui mai constitutiunale. A conchiamá o dieta, a unei'a si acelei'a-si tieri, dopa dóue legi electorale, un'a a Ungariei pre bas'a reprezentatiunei populului marginita numai prin unu censu amesuratu unui patrariu de sesiune urbariala, alt'a pentru Ardélu numai din caus'a ca majoritatea locuitoriloru e româna, pre bas'a privilegiiloru celoru feudale a celoru-lalte natiuni asiá numite recepte, cu eschiderea româniloru pre de o parte prin votulu universalu alu nobililoru si prin latitudinea censulu fictitiu, ce da mâna cu votulu universalu, numai pentru ca aceste dóue clase de indreptatiti cadu cu prevalentia „pre locuitori neromâni, iéra pre de alta parte prin incarcarea tiereniloru neprivilegiati, cari suntu mai cu séma români, cu unu censu ce l'au calculatu fabricatorii acestei legi electorale din diet'a Clusiana amesuratu contributiunei corespundiátore la dóue sesiuni urbariale, sciindu bine ca legile urbariale ardelene nu permitu atát'a posesiune in mân'a unui tieranu, si in fino prin impartirea cea neproportionata a cercuriloru de alegere, pre de o parte, orasiile cele privilegiate, de alt'a cu câte dóue trei mii de suflete in majoritate neromâna, iéra pre de alta parte preste jurisdicțiunile cele mari cu câte dóue sute de mii de locuitori in majoritate români numai pentru câte o parchie de ablegati eschidiendu-se totu de odata inteleginti'a de pre la sate de dreptulu alegerei, cu care ea altu-cum la orasie e investita; Cine nu va vedé din tóte acestea, ca legea electorala din Ardélu, ce a produsu atát'a scandalu si in sesiunea dietala trecuta, e numai unu aparatulu mestesiugitu in contr'a româniloru ardeleni? Cându legislatiunea Ungariei a primitu in art. de lege 43 dia 1868 despre unionea Ardélului cu Ungari'a a posteriori si articulu de lege II alu dietei Clusiane, la reclamarea ablegatiloru români, s'a escusatu cu aceea ca legea electorala nu se poté modificá din incidenti'a altui obiectu de lege, ci va avé de grige cá sa unifice si legea electorala, cându revisiunea acestei'a se va pune la ordinea dilei. Inse cu acést'a promisiune, si cu tóta notiti'a, ce a trebuitu sa iá si regimulu, cá vatamarea cea mai nesuferibila, de care s'a scárbitu românii ardeleni pâna intr'atát'a, incátu mai preferira de a se retrage de pre terenulu politicu, decâtu sa mai sufere o insulta asiá de demonstrativa — totu-si regimulu Ungariei afla de consultu prin proiectulu de revisiunea legi electorale pusu pre mész'a dietei in ultimele dile a sesiunei trecute, nu numai d'a sustienea acea insulta asup'a natiunei române din Ardélu, dar' dopa ce scie bine si aceea, ca românii, cari facu $\frac{3}{5}$ din populatiunea Ardélului, din cele 75 de cercuri elec-

torali ce cadú pre Ardélu, deca nu voru impedecá si organele regimulu, de abia potu alege vr'o 10—12 ablegati români, cá sa puna corón'a acelei legi electorale, mai adauge o esceptiune unica in felulu seu anume pentru Fagarasiu, — nu in favórea orasiulu, pentru ca voindu si face acést'a, l'aru fi potutu cá pre cetate libera investí cu unu cercu electoralu separatu pentru elu, — dara de si regimulu nu o spune, ce scia tóta lumea — numai la propunerea si in favórea unei persóne aspirante la candidatur'a de ablegatu, in detrimentulu districtulu intregu si cu indignatiunea unei nationalități de $2\frac{1}{2}$ de milióne a corónei Ungariei.

Al. LII. Dara nu numai prin legea electorala pentru dieta, ci si prin legea municipala si comunala se afla românii nedreptatiti si asupriti in dreptulu reprezentantiei constitutiunale, vedindu ca aristocratismulu feudale este tradusu in institutiunea voturiloru virile a aristocratiei banale, care acum usurpéza tóta puterea municipala si comunala spre scopurile sele. — Noi nu vremu sa eschidemu pre acést'a clasa de ómeni dela o corespundiátore participare la reprezentanti'a municipala si comunala, dara cându vedemu ca acést'a clasa si acolo unde ea d'abia representa un'a cincima, in multe locuri nici chiaru o diecime a grentátiloru publice, totu-si pretinde sa ocupe jumetate (in esentia inse majoritatea) din reprezentanti'a municipala si comunale, suntuem constringiti d'a ne radicá vocea totu-dé-un'a in contr'a unei dispositiuni legislative, cărei'a i lipsesce cu totulu bas'a dreptátiei si ecuitátiei.

Al. LIII. Deosebita atentiune din partea româniloru si spriginire din partea puterii statulu, merita causele româniloru din fundulu regiu si in specie ale scaunelor române filiali a Salistei si Talmaciulu si a tienutulu Branulu, precum si a regimentulu I rom. fostu de granitia, si adeca cu atátu mai vertosu, cu cătu intrég'a natiune sasésca s'au aliatu asup'a acestorulu români si au statoritu si programu nationalu sasescu la Mediasiu in 4—5 Maiu 1872 in asta privintia; care programu atát'a in ceea ce privesce regularea municipala ce se astépta in diet'a proxima cătu si caus'a Talmaci — Saliste — Branu, este unu atacu in contr'a esistintiei celoru 250 mii români din fundulu regiu, de cátra cei 130—150 mii sasi, atátu nationalitatea româniloru cătu si natar'a fundulu regiu, carea „diversitatem iurium escludit“, nu sufere numiri in legi: cá tíera si municipiu „sasescu“, universitate si avere nationala „sasésca“ etc. nici exclusivitate de drepturi si, libertáti si privilegii numai pre partea natiunei sasesci. Cu atátu mai putienu se poté restringe dreptulu de reprezentatiune alu popululu din fundulu regiu prin voturi virile séu vre-unu censu, averea si fundurile, ce le numescu sasi „nationali sasesci“, la cari au contribuitu mai numai românii, suntu proprietatea intregulu poporu, alu fundulu regiu si suntu destinate pentru scólele acestui'a fára deosebire de nationalitate séu confessiune, chiaru si prin orenduieli mai inalte.

De unde urméza, ca si la univesitatea fundulu regiu, carea administréza aceste averi, trebuie sa se respectede românii in mesura drépta.

In legatura cu tóte acestea sta caus'a Saliste — Talmaci — Branu. Pre cându sasi pre aceste tienaturi impopulate, curatu române, voiescu a le eschide dela fundulu regiu, cu slabirea elementulu românu aci, pretindú ei pamenturile si regalele acestorulu tienaturi române cá proprietate a natiunei sase, menita pentru radicarea culturai pangermane, si adeca, tóte acestea pre bas'a unui titlu inventatu de urbarialitate. Acést'a causa atinge o insemnata parte a fostulu regimentu rom. I de granitia.

In privinti'a acestorulu cestiuni — spre a fi aici scurti — indromámai la memorandele scaunelor Saliste — Talmaci, dejá asternute dietei Ungariei, in cari se desvólta, pre largu insemnatatea acestorulu cause si a tuturor româniloru din fundulu regiu.

Asemenea neindreptatitu se simte fostulu regimentu românu de granitia prin detragerea si retienerea acelor averi si fonduri ale popululu lui, care este proprietate a sea si menita pentru progresulu in cultura a lui. Precum au satisfacutu regimulu in asta privintia regimentulu alu II rom. de granitia (acum districtulu Nasendului), asemenea poté satisfaca I-lui regimentu. Căce insa nu s'au inlempatu acést'a pâna acum, pótra vina in o mare parte amesteculu natiunei sasesci in acést'a cauza.

Natiunea româna are de a se ingrigi de interesele popululu ei, precum in totulu asiá si in pártile esentiali ale ei, unde obvinu interesele comune si factori insemnati pentru cultura, si prosperarea

ei, căci corpulu nu se va putea desvolta, deca membrii lui slabesc.

Al. LIV. Tote aceste mai susu insirate si motivate gravamine, ce au si asupra celorlalte legi speciali ale terei, si mai cu seama asupra executarei lor inriurinta simtibile, ne constringu de ale aduce la cunoscinta regimului si a legislatiunii terei spre vindecare. Si fiindu ca nici natiunea ca atare nu are dreptulu d'a da instructiune obligatore pentru ablegatii dietali alesi din sinulu ei, nici acestia, cari dupa lege au libertatea convingerei subiective, nu sunta deobligati d'a primi atari instructiuni, ci numai o detorinta morale d'a spriginii postulatele natiunii sele : asiá români ardeleni facându deosebire între caus'a sea propria si între positiunea ablegatiloru dietali, se vedu totu de odata constrensi ca pre de-o parte sa presinte gravaminele nationali inaintea puterii de statu, prin imputerniciti si transmisii sei proprii, ca in modulu cuviinciosu se esopereze vindecarea lor, iera pre de alta parte a recomandá si ablegatiloru dietali, ca si din parte-si sa prezenteze aceste gravamine in cas'a legislativa, si sa conlucre pentru implinirea dreptelor postulate ale româniloru, cu aceea espresa reserva din partea natiunii, ca încátu ablegatii dietali voru contribui pentru binele româniloru, acestia le voru fi recunoscatori, iera încátu ori nu le va stá in putere, ori s'aru abate dela dorintiele nationali, natiunea româna nu va luá evictiune pentru faptele lor.

Noi facemu esentialu deosebire, de o parte între natiunea româna ca atare si reprezentantii seu mandatarii ei, de alta parte între ablegatii alesi dietali de nationalitate româna. Acei mandatarii alesi si imputerniciti prin natiune, in adunările ei si prin organele ei nationali representeaza vointia natiunii esprimele in adunare nationala si suntu strictu legati de program'a primita in adunare si de mandatulu ce li se da ; iera ablegatii dietali suntu alesi poporulu seu cerculu respectivu de alegatori pre bas'a cutărei'a legi electorale, si potu fi alesi de către mai multe nationalitati, ei representedia pre alesi lor si potu spriginii ori-ce cause, fara a fi legati de vre-o instructiune seu mandatu, acestia suntu numai moralmente legati de programulu natiunii române ca români, si încátu ei voru lucrá conformu aceluia, natiunea eo ipso recunósce lucrările lor, altu-cum ei, nu potu deobligá pre natiune. De aci urméza ca cestiunea alegerei si participarea la alegeri din partea româniloru, pre bas'a legi sustatore nu invólva caus'a nationala si nu se potu confundá cu acést'a nici potu ce-va deroge acést'a, ci aceea participare póte si trebuie sa se faca neconditionatu si de către români in interesulu lor, si adeca in impregiurările triste de fatia, spre a sustienea miscarea politica in poporulu românu, spre a legá pre alegatorii români de integritate lor, spre a paralisá încátu se póte stricaciunile ce potu obveni causei nationale din párti contrarie.

Fiindu ca in statu constitutionalu tote postulatele natiunii in forma legala, se potu decide si aduce numai in parlamentu, de către deputatii alesi, apoi participarea la alegere este la români necesaria cu deosebire pentru acestu scopu, si deputatii români — multi putieni — voru fi ca români moralmente datori a aduce aceste postulate, si a le spriginii in diet'a Ungariei, mai inainte de tote, fara insa ca prin alte afaceri ale lor seu prin succésulu causei nationale sa póta deveni asta causa periclitata ; căci in casulu din urma, natiunea româna este resoluta, ca si pâna acum asiá de aci inainte a continuá lupt'a nationala pre cale activa si legala.

Al. LV. Suntemu de firma credintia, ca puterea statului devenita acum in posetiune normala, — ce i face posibilu de a studiá caus'a româna cu atentiune mai meritoria, dându-i-se si prin acésta espositiune informatiunile mai detaiate, nu va fi neaplecata de a satisface dreptelor dorintie a româniloru ardeleni, cu atât'a mai vertosu, cu câtu si acestia, vedindu intempinarea din partea ei, suntu gat'a de a aplaná dupa putintia calea de intalnire.

Al. LVI. Statulu nu va poté ignorá gravaminele si postulatele unei populatiuni asiá de considerabile, cum suntu români de sub corón'a Ungariei, cărei'a totu-deun'a i-au fostu credinciosi spriginitori, deca-si aduce aminte, ca potu fi si suntu si tempuri, in care avendu lipsa de spriginulu acestei natiuni, acést'a sa nu purcéda numai din datorintia legala de supusi, ci si din entusiasmulu recunoscito-

tiei si mai multu din simtiulu unoru membrii indelulati si patrioti ai statului comunu.

Din tote aceste considerantie recunóschemu ca români ardeleni adunati in conferintia lor generala, a concludu urmatorele :

1. In casu cându congresulu s'aru tiené inainte de alegeri a indemná pre români cei indreptatiti la alegere, sa participe la alegerea ablegatiloru pentru diet'a conchiamata pre 1 Septembrie a. c. si de a alege dupa putintia — pretutindeni de ablegati pre acei barbati din sinulu seu, carii atatu prin esperintia lor politica, câtu si prin positiunea lor independenta suntu mai apti de a aperi aceste gravamine si postulate nationali inaintea legislatiunii, iera in casu cându congresulu se va tienea dupa alegeri, a deobligá moralmente ca ablegatii români, sa substerna in forma cuviinciosa ca proiectu de resolutiune aceste gravamine in dieta pre care tratandu-o dupa formele prescrise prin ordinea afaceriloru dietali, sa caute de a le aduce la valóre ; acésta recomandare se face cu aceea espresa reserva, ca încátu le va aperi si le va aduce la valóre, natiunea li va fi recunoscatoare, încátu nu inse ea nu va luá evictiune pentru faptele lor.

2. Conferintia in fine alegandu din sinulu seu o deputatiune ad hoc statore din ambii Metropoliti si ca conducatori, si din 10—15 barbati distincti, cari in solidaritate sa presentiede aceste gravamine si postulate atatu domnitoriului in forma cuviinciosa de preaumilita rugare, câtu si ministeriului in forma de memorandumu cu acea imputernicire, ca, intrandu in pertractare cu regimulu si cu capacitatile din diet'a viitoare, sa caute calea si modulu celu mai potrivit pentru vindecarea si respective pentru aducerea lor la valóre.

3. In fine conferintia reintregesce comitetulu permanentu alu natiunii, pentru presentarea acést'a in tote causele ei pre tempulu cându conferintia generala nu e adunata.

Sabiu 7/19 Maiu 1872.

Comitetulu conferintiei nationale române tienuta la Sabiu in 5—6 Maiu a. c.

Avisu.

Adunarea generala a Asociatiunii transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporulu românu se va tienea in anulu acést'a la 5. si 6 Augustu st. n. in S. Sebesiu ; asiá comitetulu insarcinatu cu primirea ospetiloru, postesce pre toti pré stimatii domni, cari au intentiune si dorescu a ne onorá, cu presentia lor, sa bine-voiesca a se insinúa la subsemnatulu celu multu pâna la 25 Iuliu a. c. st. n. aretându apriatu, ca voru a participá singuri ori insociti de stimatele lor familie ?

Informatiune despre incuarterarea celorlalti insinuati se capeta la sosire in S. Sebesiu la otelulu „Leulu de aur“ din cetate. *)

S. Sebesiu in 20 Iuniu 1872.

pentru comitetulu arangiatoriu

I. Tipeiu
Prot.

*) Cele-lalte diurnale române suntu rogate a reproduce acestu avisu in colónele sele.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante din comun'a Glodu in protopresbiteratulu gr. or. II-le alu Geoagiului constatore din 64 familii cu 380 suflete, se escrie concursu pâna in 29 Iuniu a. c. 1872.

Emolumentele suntu, dela tota famili'a câte 1 ferdela cucurudiu sfarmitu, stol'a obicinuita pentru functiele parochiale, si câte o di de lucru pre anu, cari tote computeate dau unu venitu anualu de 120 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acésta parochia, indreptatiti fiindu in intielesulu statutului organicu, sa-si ascerna concursele la subscrisulu prevediute cu documentele de lipsa.

Sacarambu, 29 Maiu 1872.

In contielegere cu comitetulu parochialu din Glodu.

Sabinu PISO
protop.

(3—3)

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante din Zlasthi, in protopresbiteratulu gr. or. alu tractului Hatiegu, — statore din 445 suflete se escrie concursu pâna la 1 Iuliu a. c.

Emolumentele suntu : 4 jugere pamentu aratoriu, — 900 orgi fenatiu si o via, stol'a indatinata, câte o ferdela cucuruzu nesfarmatu (cu tuleulu) si cortelu naturalu, care calculate laolalta dau unu venitu anualu între 200—300 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acestu postu, sa bine-voiesca a-si adresá concursele lor bine instruate conformu statutului organicu la subscrisulu in Hatiegu.

Hatiegu in 24 Maiu 1872.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Ioanu Ratiu
protopopu.

(3—3)

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante Cibuprotopresbiteratulu gr. or. II-lea alu Geoagiului, constatore din 86 familii 507 suflete.

Emolumentele suntu, dela tota famili'a câte o ferdela cucuruzu sfarmitu, stol'a obicinuita pentru functiunile parochiale, si câte un'a di de lucru pre anu, cari tote computeate dau unu venitu anualu de 198 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acésta parochia, au sa fia clerici absoluti si concursele lor prevediute cu documentele necesarie sa le adresedié subscrisului pâna in 24 Iuniu a. c. 1872.

Sacarambu, 29 Maiu 1872.

In contielegere cu comit. parochialu din Cibiu.

Sabinu PISO,
prot. gr. or.

(3—3)

Concursu.

Devenindu postulu de notariu in comun'a Boiti'a vacantu, se provóca doritorii de a ocupa acestu postu a-si tramite suplicele lor instruate cu testimoniele de studii, moralitate si de sciint'a deplina a limbei române pâna la 15 Iuliu a. c. la subscrisulu inspectoratu cercuale.

Cu postulu acést'a suntu impreunate urmatorele venite :

1. Salariulu fiesu anuale in bani 340 fl. v. a.
2. Unu pausialu de cancelaria pre anu 9 fl.
3. Cuartiru liberu si 4 orgii de lemne pre anu, in fine anumite tase dupa lucruri de natura privata etc.

Dela inspectoratulu Boitiei.

Sabiu in 22 Iuniu 1872.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea postului preotiescu la vacant'a parochia româna orientala Somesiufaleu constatore din 746 suflete din protopresbiteratulu Clusiuului, — aprópe de Clusiu, pedestru un'a óra, — se escrie concursu pâna in 16 Iuliu 1872. —

Venitulu preotiescu, cu acestu postu preotiescu impreunatu, este urmatoriulu :

1. Portiunea canonica, preste carea trece calea ferata de 8 jugere comosata, — aprópe de comuna. —
1. Dela 100 familii o mertia mare de bucate. —
3. O di de lucru cu palm'a (claca) dela 100 familii.
4. Stol'a usuata, pâna la definitiv'a regulare si dotare. —
5. Cas'a parochiala cu 2 incheperi si un'a cocna in midilocu, ce fiindu vechia este sperantia a se edificá de nou din pétra. —
6. Gradinutia lângu cas'a parochiala. —
7. Usufructuarea cimiteriului vechiu de lângu bisericu. —

Doritorii de a ocupa acestu postu preotiescu, suntu postiti a tramite concursele sele, bine-instruate dupa §-lu 13. din statutulu organicu congresualu din 1868, subscrisului, celu multu pâna in 14. Iuliu, ca in 16. negresitu sa se póta tiené alegerea. —

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Clusiu 5 Iuniu 1872.

V. Rosiescu
prot. românu gr. or.

(1—3)